

Witold Stankowski

Przegląd zawartości „Deutsche Rundschau” w okresie okupacji hitlerowskiej

Celem dokonanego przeglądu treści gazety jest zestawienie problemów poruszanych na jej łamach. Są one różnorodne. Dotyczą życia codziennego, przede wszystkim Niemców, działalności partii NSDAP, polityki hitlerowskiej wobec polskiego społeczeństwa. Dla przejrzystości autor wyodrębnił przeszło 50 haseł kluczowych. Treść poszczególnych artykułów wskazuje na ingerencję cenzury. Ich wydźwięk jest w większości pozytywny, chwalący osiągnięcia, dorobek, rozwój Trzeciej Rzeszy. Stąd, artykuły w zestawieniu z innymi wytworzonymi dokumentami wymagają krytycznego spojrzenia.

„Deutsche Rundschau” przy opracowywaniu zagadnień, np. rozwoju szkolnictwa niemieckiego bądź polityki ekonomicznej okupanta hitlerowskiego, dla których baza źródłowa jest uboga, nie może być jedynym i wyczerpującym źródłem. Gazeta „Deutsche Rundschau” powinna być uzupełnieniem prowadzonych badań.

Autor przeglądu zawartości gazety wybierał najważniejsze, najbardziej istotne, możliwie najobszerniejsze artykuły. Niektóre z nich urozmaicone są zdjęciami, ilustracjami, co zostało w bibliografii zaznaczone. Kwerenda była prowadzona z uwzględnieniem haseł kluczowych.

Gazeta „Deutsche Rundschau” w latach 1939/1940 składała się z 4 stron (Blatt 1 i 2). Nie było numeracji od 1 do 4. Blatt 1, czyli strona tytułowa i druga, poświęcone były bieżącym wydarzeniom na świecie. Blatt 2, czyli strony 3 i 4, dotyczyły wiadomości o Bydgoszczy i okolicach, powiatach ościennych, zawierały informacje sportowe (strona 4). W środku tygodnia dochodziły dwie strony (Blatt 3). Od 13 stycznia 1940 r. tytuł gazety uległ zmianie, rozszerzeniu na: „Deutsche Rundschau – Bromberger Tageblatt – Ostdeutsche Rundschau – Pommereller Tageblatt. Amtliches Verkündungsblatt der Nationalsozialistischen Deutschen Arbeiter – Partei und der Behörden der Kreise Bromberg Stadt, Bromberg Land, Wirsitz, Zempelburg,

Tuchel und Schwetz”. Tytuł gazety wskazywał, że jest to gazeta partyjna i władz, dla powiatów: bydgoskiego (wraz z Bydgoszczą), wyrzyskiego, sępoleńskiego, tucholskiego i świeckiego. Stronę pierwszą „Deutsche Rundschau” z dnia 13 stycznia 1940 r. otwiera artykuł pt.: „Die ‘Deutsche Rundschau’ Sprachrohr der Partei”. Tytuł wymienionego artykułu wskazywał dobitnie, że gazeta jest „tubą” partii.

Pismo w 1939 r. miało dodatek „Der Hausfreund”. Nazwa dodatku uległa zmianie na „Der Feierabend Unterhaltungsblatt der Deutschen Rundschau vom”. Cała gazeta liczyła 8 stron. Od dnia 10 stycznia 1940 r. kolejne strony były już numerowane (numeracja od 1 do 8). Od 13 stycznia dodatek nosił nazwę „Die bunte Seite. Die Beilage der Deutschen Rundschau für Unterhaltung und Kultur”. Dodatek „Die bunte Seite” zawierał, obok opisów historycznych, rubrykę „Wirtschaftliche Rundschau”. Część dotycząca Bydgoszczy była zamieszczona pod zbiorowym tytułem „Bromberger DR für Stadt und Land”.

Gazeta „Deutsche Rundschau” w 1941 r. składała się z 8 stron. Pierwsze dwie traktowały o wydarzeniach na świecie, wkładka, składająca się z 4 stron, poświęcona była Bydgoszczy, powiatowi bydgoskiemu, 2 strony zawierały ogłoszenia. Gazeta sobotnio-niedzielną była obszerniejsza. Liczyła w sumie 14 stron. Strony od 1 do 3 zawierały informacje o sytuacji w Europie i na świecie. Strona 4 była stroną ogłoszeniową. Na stronach 5 i 6 były wiadomości o Bydgoszczy i powiecie bydgoskim. Na stronie 12 można było przeczytać doniesienia sportowe.

Od połowy 1942 r. wiadomości z frontu, zamieszczone na stronach 1 i 2, stały się główną informacją. Na stronach kolejnych, obok bieżących wiadomości dotyczących Bydgoszczy i powiatów ościennych, pojawiała się także problematyka wojenna. Często miały miejsce relacje z przyjazdów bohater-skich żołnierzy do Bydgoszczy, spotkań wysokich rangą wojskowych i funkcjonariuszy partyjnych ze społeczeństwem niemieckim w Bydgoszczy.

Od 1943 r. widoczne jest ograniczenie miejsca na wiadomości dotyczące Bydgoszczy i okolic. Wydanie poniedziałkowe było obszerniejsze, bo liczyło w sumie 6 stron. Strona tytułowa oraz strony 2 i 3 poświęcone były wydarzeniom wojennym, w szczególności walkom armii niemieckiej na froncie wschodnim, zmaganiom niemieckiej floty wojennej. Do tego dochodziły różnego rodzaju przemówienia wysokiego szczebla funkcjonariuszy hitler-

rowskich. Wiadomości z frontu miały charakter propagandowy. Artykuły informowały o ilości zniszczonego sowieckiego sprzętu wojskowego przez oddziały niemieckie. Na stronie 5 znajdowały się bieżące wiadomości z Bydgoszczy i powiatu. Ich uzupełnieniem były artykuły historyczne. Na stronie 6 znajdowały się ogłoszenia. W 1943 r. i w roku następnym znaczną część miejsca przewidzianego na ogłoszenia zajmowały nekrologi o śmierci żołnierzy niemieckich na froncie. Na stronie 3 znajdowała się rubryka „Aus dem Reichsgau Danzig – Westpreussen”. Wydanie sobotnio-niedzielne liczyło 8 stron. Strona 7 zawierała fragmenty powieści. Jedna z nich dotyczyła zmagañ, bohaterstwa, poświęcenia żołnierzy niemieckich na frontach. Na stronie 7 znajdowały się relacje o życiu codziennym ludzi na innych kontynentach. W tygodniu objętość wynosiła 4 strony.

W 1944 r. gazeta liczyła 4 strony. 2 strony poświęcone były wydarzeniom na świecie, a na 3 znajdowały się informacje o Bydgoszczy i okolicach. Strona 4 zawierała wiadomości sportowe, ogólnogospodarcze oraz ogłoszenia. Wydanie sobotnio-niedzielne liczyło w sumie 8 stron. Cała strona 4 zawierała opis osiągnięć niemieckiego przemysłu zbrojeniowego. Na stronie 5 znajdowały się artykuły o Bydgoszczy i okolicach, a 6 poświęcona była omówieniom wydarzeń kulturalnych i zawierała wiadomości o gospodarce. Na stronach 3 i 7 znajdowały się ogłoszenia, nekrologi. Strona 8 miała charakter literacki. Zamieszczano na niej fragmenty powieści, wiersze, zdjęcia krajobrazów.

Gazeta nie zawierała prawie żadnych wiadomości o problemie niemieckiej listy narodowej. Nie wspomina się również o Polakach, ich egzystencji.

Przegląd zawartości „Deutsche Rundschau” z lat 1939–1945 wskazuje na zmiany w obliczu gazety. Do 1942 r. artykuły są różnorodne. Stąd, kwerenda została przeprowadzona w sposób szczegółowy. W 1943 r. (w wyniku klęsk armii niemieckiej na frontach) następuje zmiana obrazu gazety. Mniej pozytywnego spojrzenia, więcej apatii, co potwierdzają ogólnikowe artykuły. W 1944 r. widoczne są rysy na łamach gazety. Artykuły wyłącznie nawołują Niemców do aktywnego włączenia się do obrony ojczyzny.

Przegląd zawartości gazety, zawarty w poszczególnych hasłach kluczowych, zawiera tytuł artykułu (z adnotacją, czy jest obszerny, bądź, jeżeli takiej uwagi nie ma, oznacza to, że nie jest obszerny) połączony z jednozdaniowym opisem, czego wymieniony artykuł dotyczy. Na końcu zapisu (w nawiasie)

znaleźć można stronę oraz datę. Numer znajduje w zakończeniu haseł kluczowych.

Osoba zainteresowana jest zobligowana zapoznać się ze wszystkimi hasłami. Zajmując się np. zagadnieniem: życie codzienne, należy przejrzeć zawartość hasła: życie codzienne (kultura niemiecka), miejska scena w Bydgoszczy, spotkania osobistości z Niemcami, teatr.

Wprowadzone skróty są następujące:

DR – Deutsche Rundschau

Hf. – Der Hausfreund. Unterhaltungs – Beilage für Deutschen Rundschau

OB – Oberbürgermeister.

Hasła kluczowe dla zawartości gazety „Deutsche Rundschau”

1. Administracja
2. Ataki na żołnierzy niemieckich we wrześniu 1939 r.
3. Atmosfera wojny
4. Biblioteka miejska
5. „Bromberger Blutsonntag”
6. Budowy w mieście
7. „Deutsche Rundschau”
8. Dwinger Erich Edwin
9. Ekonomia
 - ceny
 - firmy niemieckie
 - kartki żywnościowe
 - majątek polski
 - obowiązkowe dostawy
 - ogólna sytuacja finansowa i żywnościowa
 - oszczędności
 - praca
 - rzemiosło
 - ubezpieczenia dla Niemców
 - uposażenia dla urzędników
 - wymiana pieniędzy
10. Ewakuacja dzieci przed bombardowaniami
11. Forster Albert

12. Funkcjonariusze nazistowscy
13. Gdańsk
14. Historia Bydgoszczy
15. Historia germańska
16. Imiona niemieckie
17. Kobieta niemiecka
18. Kościół ewangelicki
19. Marsz śmierci Niemców (Todesmarsch)
20. Miejsca Scena w Bydgoszczy
21. Naloty na Gdańsk
22. Niemcy bałtyccy
23. Niemcy ze zbombardowanych miast
- 24a. Niszczenie polskości
- 24b. Niszczenie judaizmu
25. Odznaczenia bydgoskie
26. Ogłoszenia
27. Oświata – niemieckie szkoły
28. O armii polskiej we wrześniu 1939 r.
29. Partia NSDAP w mieście
30. Plany nowych inwestycji
31. Pobór do wojska
32. Policja w mieście
33. Pomoc zimowa
34. Rozporządzenia – wrzesień 1939 r.
35. „Sabotaż ze strony Polaków”
36. Schutz Staffeln
37. Spis ludności w Bydgoszczy
38. Sport
39. Spotkania osobistości z Niemcami
40. Święta, obchody
41. Teatr
42. Tematyka DR w momencie zajmowania miast i wsi przez wojska niemieckie we wrześniu 1939 r.
43. Towarzystwa niemieckie
44. Urząd Powierniczy

- 45. Wyroki na Polakach
- 46. Volksdeutsche
- 47. Zaciemnienie
- 48. Zatrudnienie
- 49. Zbiórki dla żołnierzy
- 50. Życie codzienne – kultura niemiecka
- 51. Film
- 52. Kolej
- 53. Nazwy ulic

1. Administracja

- art. obszerny „Der Regierungsbezirk Bromberg im Wiederaufbau” o zadaniach administracji, obsadach personalnych (s. 7/31.12.1940);
- art. obszerny „Die neuen Gemeinden im Aufbau des Ostens” – dotyczy podziału administracyjnego, obowiązków urzędników, praw gmin (s. 9/17.01.1941);
- art. obszerny „Der Aufbau ist vorangekommen” jest podsumowaniem działalności władz rejencji w 1941 r. (s. 7/31.12.1941);
- art. o zadaniach administracji na przyszłość, problemy z kadrami (s. 3/22.12.1944).

2. Ataki na żołnierzy niemieckich we wrześniu 1939 r.

- patrz art. (s. 1/9.09.1939) o napaściach ze strony „polskich band” w okolicach Lęborka i Wejherowa, zamordowaniu 15 niemieckich mężczyzn w Mysłowicach;
- plany wysadzenia mostu w Wyrzysku – ładunek wybuchowy
- w myśl propagandy hitlerowskiej – wystarczyłby do wysadzenia całego miasta (s. 6/12.09.1939)

3. Atmosfera wojny

- art. ze zdjęciem o przejażdżce bryczkami po B. rannych żołnierzy, którzy przebywają w szpitalu (s. 4/28.07.1942, nr 176);
- art. na 1 stronie „Dr Goebbels gibt das Signal – die ganze Nation folgt dem Ruf. Zum totalen Einsatz entschlossen” przemówienie o wojnie totalnej Goebbelsa w berlińskim Pałacu Sportu (s. 1/19.02.1943);
- art. „Die Mobilisierung des Bodens” o totalnej mobilizacji (s. 3/23.02.1943);

- art. „Vor dem ersten Treugelöbnis des Lebens” o zobowiązaniach młodzieży niemieckiej dla Hitlera „Führer, wir gehören dir” (s. 5/18.03.1943);
- art. „Kampf der Heimat: hart, schwer, aber notwendig” dotyczy udziału mieszkańców B. w pogrzebie ofiar nalotu lotniczego (s. 3/19.04.1943);
- art. „Wenn in Bromberg die Sirene ertönt” o postępowaniu mieszkańców na wypadek alarmu lotniczego (s. 5/15/16.04.1944);
- art. „Mit Verwundeten in Brahemünde” o wypoczynku rannych żołnierzy w mieście (s. 3/27.07.1944);
- zdjęcie kobiety niemieckiej gotującej 4-garnkowy obiad na jednym ogniu (s. 3/19.09.1944, nr 212);
- art. „Die Geschäfte schliessen wieder früher” o wcześniejszym zamykaniu sklepów (s. 3/18.10.1944);
- art. „Gauleiter und Reichstatthalter Albert Forster sprach zum Tag der alten Kämpfer: Es gibt nur zwei Wege: entweder Untergang oder Freiheit...” (s. 1/26.10.1944) nawołuje do powszechnej obrony;
- art. o budownictwie w mieście – wobec wojny totalnej będą prowadzone budowy jedynie te, które są niezbędne i ważne dla toczącej się wojny (s. 5/03.06.1943);
- zarządzenie o ograniczeniu podróży na święta („Pfingsten”) (s. 3/08.06.1943);
- art. „Was ist jetzt für Jugendliche verboten” o ograniczeniach w mieście dla młodzieży niemieckiej (s. 5/05.07.1943);
- ogłoszenie o szkoleniu dla ludności w przypadku wybuchu bomb fosforowych (s. 5/05.01.1944);
- zarządzenie dla restauracji, w którym mowa o zapewnieniu przede wszystkim miejsca dla żołnierzy (s. 3/11.01.1944);
- obwieszczenie o rodzaju sygnałów dźwiękowych – alarmów na wypadek alarmu lotniczego itp. do tego – zarządzenie ministra spraw wewnętrznych o zachowaniu w przypadku pojawienia się różnego rodzaju ulotek nieprzyjaciela (s. 5/12.04.1944);
- art. obszerny o szkoleniu przeciwlotniczym w B. (s. 5/29/30.04.1944);
- art. o zachowaniu się na wypadek alarmu przeciwlotniczego, wskazówki o ochronie niezbędnych dokumentów (s. 3/16.06.1944);
- zarządzenie komisarza ds. obrony Rzeszy o obowiązku pracy, służby (s. 3/03.08.1944).

4. Biblioteka miejska

- art. obszerny „Die Ostdeutsche Aufgabe der Stadtbücherei” – historia biblioteki (s. 5/17/18.02.1940);
- art. obszerny „B. als Pflegstätte des deutschen Buches” o rozwoju księgozbioru biblioteki (s. 5/25/26.10.1941);
- art. o bibliotekach w B. (s. 3/17.09.1943).

5. „Bromberger Blutsonntag”

- patrz art. „Heil Hitler” (s. 1/8.09.1939, także tematyka DR – przemówienia);
- patrz art. „Bartholomäusnacht in Bromberg” (s. 1/9.09.1939) – art. zawiera opis wydarzeń, poszukiwania zaginionych N., zainteresowanie prasy zagranicznej;
- patrz art. „Ganz Bromberg eine Trauergemeinde” (s. 3/10.09.1939);
- patrz nekrologi, po raz pierwszy (s. 8/10.09.1939);
- obszerny art. „Der Leidensweg zur Deutschen Ordnung” o wyd. w B.; podtytuły „Jagd auf Deutsche”, „Alle Deutschen verhaften” (12.09.1939);
- obszerny artykuł o okrucieństwach Polaków wobec Niemców w różnych miejscowościach (s. 5/13.09.1939);
- cała strona 3 poświęcona prześladowaniom VD DR (14.09.1939);
- ogłoszenie o Niemcach zamordowanych przez Polaków w Łochowie (s. 6/22.09.1939);
- „Vom Leidensmarsch der Posener Deutschen” (s. 3/23.09.1939);
- art. obszerny „Bilanz deutscher Gerechtigkeit” o podsumowaniu działalności sądu doraźnego w B. (s. 5/22.02.1940);
- art. „Den Toten des 3. September 1939” o obchodach rocznicy tzw. krwawej bydgoskiej niedzieli (s. 3/04.09.1944).

6. Budowy w mieście

- art. „Neues Rathaus für Bromberg im Werden” (s. 3/3.01.1940); obok planów budowy ratusza, korespondencja z dziekanem Kaluschke.

7. Deutsche Rundschau

- na 1 stronie gazety podziękowania Kampego za działalność DR; podkreślał szykany ze strony polskiej, jakich doznawała gazeta; nowy profil gazety: gazeta partyjna dla południowej części Okręgu, ma krzewić niemieckość na niemieckich terenach wschodnich (s. 1/13/14.01.1940).

8. Dwinger Erich Edwin

- spotkanie z pisarzem, który relacjonował swoje przeżycia wrześniowe (s. 3/09.01.1940);
- zdjęcie pisarza w mundurze niemieckim (s. 4/10.01.1940).

9. Ekonomia

– ceny

- pomiędzy s. 4 i 5 wykaz cen na art. na terenie R.D-Wstpr. (30.11.1939);
- art. obszerny o cenach „Preistreiberei ist auch Sabotage” – poświęcony spotkaniu na temat cen, np. ceny w Okręgu nie powinny przewyższać cen na terenie tzw. „Altreichu” (s. 3/24.01.1940);
- kary za podwyższanie cen w art. „Drei Bromberger Geschäfte geschlossen” (s. 3/29.01.1940);
- prawie cała strona 3 poświęcona cenom, ich wysokości (01.02.1940);
- zarządzenie o wysokości cen gazu, wody (s. 9/29.05.1940);
- zarządzenie o wysokości cen na artykuły spożywcze (s. 8/03.02.1941);
- art. o wyrokach skazujących (w tym kary śmierci) za fałszowanie i oszukiwanie urzędów w sprawie kartek żywnościowych (s. 5/28.01.1943) (nr 23).

– firmy niemieckie

- reklama niemieckich firm, sklepów (s. 7–12/27/28.01.1940).

– kartki żywnościowe

- zostały wprowadzone zarządzeniem z dnia 5 października 1940 r. 48-letnia Maria Chlebowska z Schulitz pobiera dodatkowo kartki za syna, który z nią nie mieszkał (syn pracował i mieszkał w sąsiedniej wsi) – została skazana na 1 rok i 6 miesięcy obozu karnego (s. 5/13.07.1942, nr 163);
- zarządzenie o przydziałach na kartki (s. 5/16.08.1943);
- art. o wprowadzeniu kartek na ubrania (s. 3/09.03.1943);
- zarządzenie o nowych przydziałach na kartki (s. 3/16.07.1943);
- zarządzenie o podniesieniu przydziału chleba na kartki (s. 5/23.09.1943);
- art. o zasadach przydziału kartek na odzież (s. 3/04.07.1944);
- art. o wydanych dwóch wyrokach śmierci na Polaków za fałszowanie kartek na chleb (s. 3/17.07.1944);
- art. obszerny o przydziałach mleka, jajek, masła (s. 3/08.08.1944).

- **majątek polski**
- art. „Polens Vermögen beschlagnahmt” o przejęciu przez N. polskiego majątku (s. 8/24.01.1940).
- **obowiązkowe dostawy**
- zarządzenia o obowiązkowej dostawie ryb, mleka wraz z przelicznikiem cenowym (s. 8/17.11.1939).
- **ogólna sytuacja finansowa i żywnościowa**
- art. „Der Gauleiter spricht zur Wirtschaft”; spotkanie w Izbie Gospodarczej w B. (s. 5/27.05.1940);
- art. „Vizepräsident Pg. Walter Krause”; dotyczy spraw gospodarczych, rozwoju gospodarczego, wizyta A. Forstera w B. (s. 5/28.05.1940);
- o problemach gospodarczych w B. w art. „Wirtschaftsprobleme im befreiten Bromberg” (s. 5/17.04.1942);
- art. obszerny „18,5 Millionen Mark – 57 Prozent Steigerung!”; dotyczy podsumowania stanu finansów w Okręgu Rzeszy Gdańsk-Prusy Zachodnie (s. 5/09.11.1942);
- art. „Ernährungspolitik im vierten Kriegsjahre” o sytuacji zaopatrzeniowej w Okręgu (s. 4/25.11.1942);
- art. obszerny „Die Obst- und Gemüseversorgung im Kriege”; skierowany do kobiet niemieckich o racjonalne wykorzystywanie przetworów owoców i warzyw oraz wprowadzanie „Ersatzów” (s. 5/29/07.1941);
- art. o otwarciu 7 nowych restauracji w B. (s. 3/18.08.1943).
- **oszczędności**
- art. „Wer Strom spart, hilft der Front” dotyczy oszczędności energii (s. 5/20/21.02.1943);
- art. „Altpapier als wichtiger Rohstoff” o zbiórce papieru przez młodzież szkolną (s. 3/13.04.1943).
- **praca**
- obowiązek zameldowania się bezrobotnych w urzędach pracy (s. 3/12.09.1939);
- art. dotyczący osób szukających pracy (s. 3/20.09.1939);
- ogłoszenie o rozpoczęciu praktyk przez lekarzy-Baltendeutschów i niemieckich lekarzy (s. 8.11/12.11.1939);
- meldunek pojazdów w urzędzie (s. 3/12.09.1939);
- art. o uruchomieniu poczty, kolei na Pomorzu Gdańskim („Wiederaufbau in Westpreussen”) (s. 1/13.09.1939);

- art. o utworzeniu DAF w B. „Gründung der Deutschen Arbeitsfront in Bromberg” (s. 3/14.11.1939);
- art. „Der Landwirtschaft im Reichsgau Danzig wird durch Maschineneinsatz geholfen” (s. 5/11/12.11.1939); w art. napisano o zakupie traktorów (Schlepper) i pomocy firmy z Mannheim w szkoleniu użytkowników „schlepperów”;
- art. o uczynieniu z Reichsgau Danzig-Wstpr. w przyszłości zagłębia rolniczego i przemysłowego (s. 7/25/26.11.1939);
- art. „Bromberg – eine industrielle Zukunft” (s. 7/25/26.11.1939) – mowa jest o dogodnym położeniu B., zagłębiu jednego z największych terenów uprawy buraka, regulacji Wisły;
- art. „Beitragspflicht zur Arbeitslosenhilfe” o składce na rzecz bezrobotnych (s. 4/15.01.1940);
- art. o braku w Okręgu bezrobotnych; o pracy w B. (s. 5/25.07.1940);
- art. „Erholungsaufenthalt nur in dringenden Fällen” (s. 3/19.09.1944), o urlopowaniu jedynie w wyjątkowych przypadkach;
- art. „Die Stunde fordert: keine Hand darf feiern” o obowiązku pracy na rzecz zwycięstwa (s. 4/19.02.1943);
- art. „Richtlinien für die Erholungsverschickung” o regulacjach w zatrudnieniu, urlopowaniu w sektorze prywatnym (s. 3/02.06.1943);
- art. obszerny poświęcony trosce o zdrowie niemieckiego społeczeństwa „zdrowi robotnicy, gwarancją zwycięstwa” (s. 5/04.05.1944).
- **rzemiosło**
- art. obszerny „Möglichkeiten für Handwerk im Osten” o perspektywach rozwoju rzemiosła w B. (s. 5/04.07.1941) (nr 155);
- art. „Schumacher und Schneider an der Spitze” o statystyce zawodów rzemieślniczych (s. 3/20.01.1943);
- art. „Berufsschüler von heute – Handwerker von morgen” o ilości absolwentów szkół zawodowych i ich zatrudnieniu w rzemiośle (s. 5/24/25/07.1943).
- **ubezpieczenia dla Niemców**
- zarządzenie (obszerne) o przejściu przez instytucje niemieckie aktywów polskich i zagranicznych instytucji z czasów przed wojną (s. 8/15.01.1940);
- art. „Ansprüche Volksdeutscher bleiben bestehen” o przejściu przez N. aktywów polskich towarzystw (s. 3/18.01.1940);
- zarządzenie o wysokości stóp procentowych w bankach (s. 7/31.01.1940);

- art. o podwyżkach dla rencistów „Rentenversicherung verbessert” (s. 5/30.07.1941).
- **uposażenia dla urzędników**
- art. „Bromberg in den Tarifordnungen” o uposażeniach dla urzędników w B. (s. 3/6/7.01.1940).
- **wymiana pieniędzy**
- art. „Devisenverordnung” – wymiana pieniędzy 2 zł – 1 RM (s. 3/12.09.1939 r.);
- ogłoszenie w j. polskim i niemieckim o obowiązkowej wymianie od dnia 27 listopada do 9 grudnia pieniędzy (s. 15/27.11.1939).

10. Ewakuacja dzieci przed bombardowaniami

- art. obszerny o przybyciu do B. i na teren powiatu dzieci z bombardowanych miast „Bromberg empfing seine jüngsten Gäste” (s. 5/13.07.1942) (nr 163).

11. Forster Albert

- art. o urodzinach A. Forstera (s. 5/26.07.1940);
- zdjęcie A. Forstera z okazji ukończenia przez niego 40 lat (s. 1/25/26.07.1942, nr 174) i art. na str. 3;
- przemówienie A. Forstera na zakończenie roku 1942 (s. 1/sylwester 1942/1943);
- art. „Sprechstunde bei Gauleiter A. Forster”, w rozmowie z niemieckimi mieszkańcami Okręgu A. Forster oświadczył, że „chciałby być żołnierzem” (s. 3/15.01.1943);
- cała strona tytułowa poświęcona wizycie A. Forstera w B. (s. 1/12.10.1939);
- art. o wizycie A. Forstera w B. (s. 5/13/14.02.1943);
- art. o wizycie A. Forstera w B. (s. 5/15.02.1943);
- art. o wizycie A. Forstera w B. (05.03.1943).

12. Funkcjonariusze nazistowscy

- art. „Reichssendung: Bromberg” (s. 3/5.12.1939), zdjęcie Kampego;
- art. o nowym prezydencie policji w B. Ottonie von Salischa (s. 3/27.01.1943);
- art. o nowym Regierungspräsident w B. Waltherze Kühnie (s. 5/28/29.11.1942);
- art. obszerny o spotkaniu i przemówieniu Kreisleiters Rampfa do działaczy partyjnych (s. 5/26.08.1943).

13. Gdańsk

- na 2 s. art. o przejęciu władzy przez Forstera w Gdańsku, pierwsze przemówienie w dniu 4.09. (s. 1, 2, 3, 4/9.09.1939);

- na 1 str. art. o wizycie Hitlera w Gdańsku (21.09.1939);
- przemówienie Hitlera w Gdańsku (s. 5–7/21.09.1939).

14. Historia Bydgoszczy

- art. „Aus Brombergs Vergangenheit” znajduje się na s. 3. Hf. (s. 3/9.09.1939), m.in. o przybyciu Żydów do miasta;
- art. „Deutsche Stadt in zwei Jahrtausenden” autorstwa Franza Lüdtkego (s. 5/27/28.01.1940);
- art. „Wann sehen wir die Schau. Das deutsche Bromberg” o zamknięciu wystawy pokazywanej od połowy października w Gdańsku-Oliwie (s. 5/03.04.1942);
- art. „An welcher Stelle steht B.” o miejscu B. w rankingu innych miast (s. 3/14.04.1943).

15. Historia germańska

- patrz art. (s. 5/8.09.1939) o tradycjach, gospodarowaniu chłopów – dawnych Germanów;
- stwierdzenie niemieckiej przynależności „Aufruf” i meldowaniu się (s. 8/8.01.1940);
- art. „Alte Ortsgründungen um die Stadt Bromberg” dotyczy zakładania miejscowości przez N. w XIX w. (s. 1/27.07.1942, nr 175).

16. Imiona niemieckie

- art. obszerny „Das Recht auf die Vornamensgebung” o imionach, które mogą być nadawane dzieciom (s. 3/21.01.1944);
- art. „Wann sind nordische Vornamen zulässig”; dotyczy nadawania jedynie imion niemieckich, nordyckich (s. 5/22.03.1944).

17. Kobieta niemiecka

- art. „Die deutsche Frau – die tapferste der Welt” o zadaniach dla kobiet na czas wojny (s. 5/23/24.01.1943);
- art. wraz ze zdjęciami „Frauen als Helferinnen bei der Feuerwehr” o kobietach w straży pożarnej (s. 3/04.05.1943);
- apel „An die Frauen in Westpreussen” A. Forstera o dobrowolne zgłaszanie się kobiet do pracy (s. 5/16.08.1943);
- odezwa „Freiwillige Frauen und Mädels vor!” do kobiet niemieckich o wstępowanie do korpusu pomocniczego armii (s. 3/07.12.1944);

- art. obszerny wraz ze zdjęciami „Rat und Hilfe für 10 000 Bromberger Frauen” o poradnictwie dla kobiet niemieckich w prowadzeniu gospodarstwa domowego (s. 5/16.17.01.1943);
- cała strona 6 poświęcona szkoleniom dla kobiet, które są ważnym ogniwem „w służbie dla narodu”: „Die Bedeutung der Frau für die Volkswirtschaft” (21.01.1943);
- art. o gotowości służenia kobiet niemieckich narodowi i dla potrzeb frontu; o wzmożeniu szkolenia medycznego (s. 4/26.03.1943);
- art. o strukturze Związku Kobiet Niemieckich – BDM w Bydgoszczy (s. 5/10.06.1943);
- art. o honorach dla kobiet niemieckich wielodzietnych rodzin (s. 5/05.08.1943);
- art. o kobietach niemieckich, mających dziewięcioro dzieci (s. 5/20/21.05.1944).

18. Kościół ewangelicki

- art. o tworzeniu nowej struktury kościelnej (s. 3/11.01.1940).

19. Marsz śmierci Niemców (*Todesmarsch*)

- art. (s. 3/13.09.1939);
- art. „Der Leidensweg der Internierten” – o marszu do Łowicza (s. 3/16.09.1939);
- lista Niemców, którzy brali udział w marszu do Łowicza (s. 3/21.09.1939);
- „Tage des Schreckens auch in Thorn” (s. 4/27.09.1939);
- art. „Strasse des Grauens nach Lowitsch” (s. 3/19.12.1939);
- art. obszerny „Weitere Opfer der Verschleppenzüge geborgen” dotyczy odkrycia dalszych miejsc pochówku N. (s. 7/25/26.05.1940).

20. Miejska Scena w Bydgoszczy

- zdjęcia nowych osób tam zatrudnionych (s. 5/10.09.1942), na stronie kolejnej (s. 6) plan na rok 1942–1943;
- art. o podsumowaniu działalności sceny, ilości przedstawień (s. 5/12.07.1943);
- art. „Neue Spielzeit der Städtischen Bühnen B.” o nowym sezonie (s. 5/30.08.1943);
- art. obszerny „Weitere Neuverpflichtete für Brombergs Bühne” o zatrudnieniu nowych osób na scenie (s. 5/30.09.1943);
- art. w formie wzmianki o odejściu Irene Andor do Drezna (s. 5/28.06.1944);
- art. recenzyjny o aktorach w przedstawieniu „Der blaue Strohhut” (s. 8/01.02.1943);
- art. o uczęszczaniu młodzieży na przedstawienia (s. 4/09.03.1943);
- art. recenzyjny o aktorach występujących na scenie (s. 6/13/14.03.1943);

- art. o operetce „Glückliche Reise” i pożegnaniu Eduarda Obsiegera, pochodzącego z Rygi aktora, od 1939 r. w B. (s. 4/16.06.1943);
- art. o sezonie artystycznym i repertuarze na Scenie Miejskiej (s. 6/23.08.1943);
- art. obszerny wraz ze zdjęciami o nowej obsadzie Sceny Miejskiej w Bydgoszczy (s. 5/04/05.09.1943);
- art. obszerny wraz ze zdjęciami o nowej obsadzie aktorów w B. (s. 5/30.09.1943);
- wzmianka o 25-leciu istnienia Sceny w B. (s. 3/05.10.1943);
- art. recenzyjny o inscenizacji operetki „Der Markt zu Richmond” Friedricha von Flotowa (s. 4/26.10.1943);
- art. obszerny o pierwszym wystawieniu sztuki „Der Wildschütz” A. Lortzinga (s. 6/11/12.12.1943);
- art. obszerny recenzyjny o operze „Trubadur” G. Verdiego (s. 4/03.01.1944);
- art. recenzyjny o operze „Trubadur” G. Verdiego (s. 6/05.01.1944);
- art. recenzyjny o operze „Der Mann auf dem Birnbaum” (s. 6/08/09.01.1944);
- art. o programie przedstawień w styczniu 1944 r. Małej Sceny Bydgoskiej (s. 3/18.01.1944);
- art. recenzyjny o przedstawieniu „Das Verlegenheitkind” F. Streichera (s. 6/13.03.1944);
- art. recenzyjny o operze O. Gerstera „Enoch Arden” (s. 4/14.03.1944);
- art. recenzyjny o sztuce J.W. Goethego „Clavigo” (s. 6/18/19.03.1944);
- art. recenzyjny o komedii w trzech aktach „Der Sommerfrischer” Otto Ernsta Hessego (s. 4/13.04.1944);
- art. obszerny o operze „Margarette” Charlesa Gounoda (s. 4/24.04.1944);
- wzmianka o odejściu z B. do Gdańska Adolfa Veuhoffa, aktora operowego (s. 5/25.04.1944);
- art. recenzyjny o komedii Gherarda Gherardi „Der Lockruf” (s. 6/06/07.05.1944);
- art. recenzyjny o operetce „Die Erntebraut” Oskara Nedbala (s. 4/23.05.1944);
- art. recenzyjny o inscenizacji sztuki „Mirandolina” (s. 4/26.05.1944 r.);
- art. recenzyjny, obszerny o operze „Julius Cäsar” (s. 6/10/11.06.1944).

21. Naloty na Gdańsk

- art. „Englischer Terrorangriff auf Danzig. Nur Wohnviertel getroffen. Vorbildliche Haltung der Bevölkerung” (s. 5/13.07.1942).

22. Niemcy bałtyccy

- art. „Baltendeutsche Weihnacht in B.” (s. 3/23/24.12.1939); 100 rodzin świętuje w nowym miejscu;
- art. obszerny o akcji osadnictwa na terenie okręgów „100 Morgen – Hilfe für Ostsiedler” (s. 7/14.06.1940).

23. Niemcy ze zbombardowanych miast

- art. „An alle Hamburger in Bromberg” o wskazówkach dla Niemców ze zbombardowanych miast niemieckich przebywających w B. (s. 3/10.08.1943);
- art. „Gute Kameradschaft zwischen Ost und Nord” o życzliwym przyjęciu N. ze zbombardowanego Hamburga przez N. bydgoskich (s. 5/21/22.08.1943);
- art. „Unser Gau soll ihre zweite Heimat werden!” o pobycie N. ze zbombardowanego Hamburga na terenie okręgu (s. 5/23.08.1943).

24a. Niszczenie polskości

- wzmianka o usunięciu polskich napisów, w przeciwnym razie groziło 1000 RM kary (s. 3/16.09.1939);
- art. „Polnischer Sprachgebrauch im Geschäftsleben” (s. 3/4.12.1939); zalecenie o posługiwaniu się językiem niemieckim przez personel w kontaktach z klientami i ze sobą.

24b. Niszczenie judaizmu

- art. „Diese Stadt ist judenfrei. Der Abbruch der Bromberger Synagoge geht rasch vonstatten”; zdjęcia: synagoga przed i po zburzeniu „(...) Bald wird er ganz berschwunden und damit das letzte Kapitel in der Geschichte der Juden in Bromberg abgeschlossen sein(...)” (s. 3/7.12.1939).

25. Odznaczenia bydgoskie

- wizerunek plakietki bydgoskiej z opisem dla osób zasłużonych, którzy oswobodzili B. „Brombergs Befreiungsplakette 05.09.1939”; otrzymali ją m.in. A. Forster i minister Frick (s. 5/29.10.1942).

26. Ogłoszenia

- pod ogłoszeniami (s. 5/9.09.1939) propagandowe hasła: „Unterstützt die deutsche Kaufmannschaft und das deutsche Handwerk”;
- ogłoszenie o otwarciu 27.09.1939 r. Lichtspielhaus Westpreussen früher Kristall, Wochenschau Kampfhandlungen in Danzig Westerplatte i następnie film „Der Westwall”. Ceny 0,60 marki lub 1,20 zł (s. 8/27.09.1939). Przesunięto otwarcie na 29.09;

- ogłoszenie o powrocie dr. med. P. Chojnackiego, okulisty, Gdańska Str. 35 (s. 8/30.09.1939).

27. Oświata – niemieckie szkoły

- art. obszerny ze zdjęciami szkoły im. A. Dürera w B. (s. 8–9/25/26.11.1939);
- wzmianka o otwarciu w poniedziałek niemieckich szkół (s. 3/16.09.1939);
- odezwa do stawienia się nauczycieli do pracy (s. 3/16.09.1939);
- art. obszerny o szkole im. A. Dürera w B. (s. 4/25/26.11.1939);
- kształcenie kobiet art. „Mutterschule in Bromberg” (s. 3/19.12.1939);
- art. „Deutsche Schule baut im Osten auf” (s. 3/27.12.1939); dotyczy zadań NS – Nauczycieli na Wschodzie;
- zarządzenie o obowiązku podjęcia szkoły po ukończeniu szkoły powszechnej (s. 8 ogłoszenia / 16.01.1940);
- art. obszerny „Agrar – Forschungsanstalt in B.”; dotyczy planów utworzenia instytutu badawczego w B. (s. 5/12/02.1940);
- art. o istnieniu placówki szkolenia urzędników administracji i potrzebie stworzenia typowej szkoły – akademii administracji (s. 5/28.03.1940);
- cała strona 5 została poświęcona problemom szkolnictwa; A. Forster o zadaniach NS – Nauczycieli na Wschodzie, planach edukacyjnych i szkolnictwie w B. (09.04.1940);
- art. obszerny „Segelflugschule in Fordon” o lotnictwie i szybownictwie (s. 6/15/16.06.1940);
- art. „Aufbau einer Reitschule in B.” dotyczy tworzenia szkoły jeździeckiej w B. (s. 5/17.07.1940);
- art. „Wann beginnt die Schulpflicht” o obowiązku szkolnym (s. 5/20.02.1941);
- art. „Zehn sonnige, frohe Tage im DJ – Sommerlager” poświęcony spędzaniu czasu przez młodzież niemiecką na letnich obozach, ze zdjęciem (s. 5/31/07.1941) (nr 178);
- art. „Musikschule für jeden Begabten” o Miejskiej Szkole Muzycznej w B. i naborze uczniów (s. 3/08.09.1941);
- art. „Bauschule für Wasserwirtschaft und Kulturtechnik” o otwarciu szkoły z dniem 1 listopada (s. 5/25.09.1941);
- art. obszerny „Was sollen Bromberger Jungen und Mädels werden”; dotyczy wyboru przyszłych zawodów przez młodzież, poradnictwa świadczonego przez urzędy pracy (s. 5/15.07.1942) (nr 165);

- art. „NSKK – Appell des Standortes Bromberg”; otwarcie szkoły (warsztatów) dla młodzieży, chcącej się uczyć na zakończenie tygodnia (s. 5/17.08.1942);
- art. obszerny „Helfen und hüten als schönste Berufsaufgabe” poświęcony szkole pielęgniarskiej o specjalności opieka nad chorymi i rannymi; znajdowała się przy ulicy A. Dürera (s. 4/25.08.1941);
- art. o otwarciu szkoły przeciwlotniczej, mającej szkolić kadry na potrzeby ochrony przeciwlotniczej (s. 4/26.08.1942);
- art. „Dienst an der Kameradin Frau”; dotyczy kursów dla kobiet organizowanych przez miasto (s. 5/04/05.04.1942);
- wykaz szkół w B. w związku z akcją szczepień w 1942 r. (s. 4/14.04.1942);
- art. o szkole im. A. Dürera „Gang durch den Mädchenflügel der Dürer Schule” (s. 5/24.06.1942);
- art. „Die Wirtschaft braucht gute Facharbeiten” o potrzebach w kształceniu zawodowym młodzieży niemieckiej (s. 3/31.01.1940);
- art. o obowiązku meldowania się dziewcząt rocznik 1930–1931 do HJ i innych służb pomocniczych (s. 5/15/16.03.1941);
- art. obszerny o szkolnictwie „Der Übergang von der Volksschule zur höheren Schule” o wyborze szkoły przez rodziców, kształceniu po szkole powszechnej (s. 5/21/22.06.1941);
- art. „Neuer Erziehungsweg zu Wirtschaftsberufen” o utworzeniu średniej szkoły gospodarczej w B. (s. 5/26.07.1943);
- art. „Brombergs Jugend wurde restlos erfasst” poświęcony akcji „liczenia” młodzieży szkolnej (s. 3/02.02.1944);
- art. „Hauswirtschaft im Schulunterricht” o zmianach w programie nauczania, wprowadzeniu nowych przedmiotów (s. 3/16.03.1944);
- art. obszerny wraz ze zdjęciem „Brombergs Jugends verpflichtete sich dem Führer” o uroczystości, zebraniu młodzieży niemieckiej i jej odezwie o poświęceniu się Hitlerowi (s. 3/27.03.1944);
- art. „Aufnahme in die höhere Schule” o regulacji w postępowaniu z uczniem, który wskutek wojny przerwał szkołę (s. 6/01/02.04.1944);
- art. „Lehrerin – ein Beruf und eine Aufgabe” o kształceniu nauczycieli w B. (s. 5/01/02.04.1944);
- art. wraz ze zdjęciem „Die jüngste Gefolgschaft des Führers trat an” o przyjmowaniu, wstępowaniu młodzieży do HJ (s. 5/20.04.1944);

- art. „Mobilisierung der Hochschulen und Schulen” o zadaniach dla szkół, uczniów wobec zbliżającego się frontu (s. 3/08.09.1944);
- art. „Im Glauben an den Führer” o rozpoczęciu roku szkolnego w B. (Blatt 2/06.10.1939);
- art. o wychowaniu młodzieży „Der Weg in die deutsche Volksgemeinschaft” (s. 3/30.04.1943);
- art. o wstępowaniu bydgoskiej niemieckiej młodzieży do organizacji paramilitarnych (s. 5/10.05.1943);
- art. „Leistung und Haltung entscheiden” o przyjmowaniu uczniów do szkół średnich (s. 3/19.05.1943);
- art. „Fürsorge für die jüngsten Bromberger” o opiece nad dziećmi w wieku szkolnym w trudnych warunkach wojennych (s. 3/25.05.1943);
- art. obszerny „Gehörlose finden in den Kreis der Schaffenden” o szkole dla dzieci głuchych i ich kształceniu w B. (s. 3/05/06.06.1943);
- art. obszerny o otwarciu rolniczej szkoły zawodowej (s. 3/08.06.1943);
- art. obszerny o otwarciu nowych przedszkoli o wydłużonym czasie opieki nad dziećmi; ich celem miało być odciążenie zatrudnionych, pracujących matek niemieckich (s. 5/24.06.1943);
- art. o kształceniu dziewcząt o profilu zawodowym (s. 5/26/27.06.1943);
- art. „Berufliches Rüstzeug für 1100 Bromberger” o kupieckiej szkole zawodowej w B. (s. 3/13.07.1943);
- art. „Praxisnahe Berufsvorbildung” o gospodarczej szkole zawodowej (s. 3/20.07.1943);
- art. obszerny „Schulmädel von heute – Lehrerinnen von morgen” o kształceniu dziewcząt i ich przygotowaniu do zawodu nauczycielki (s. 5/12.08.1943);
- art. obszerny o działalności szkoły kolejowej w B. (s. 5/19.08.1943);
- art. obszerny wraz ze zdjęciem o zbiórkach przez młodzież szkolną różnego rodzaju odpadów, makulatury (s. 5/21.10.1943);
- art. obszerny o zbiórkach przez młodzież szkolną różnego rodzaju odpadów, makulatury; zawiera liczbę szkół (s. 5/23/24.10.1943);
- art. o rekrutacji najzdolniejszych uczniów bydgoskich szkół zawodowych do SS (s. 3/03.03.1944);
- art. o szkoleniu wojskowym na etapie 4 klasy szkoły podstawowej „Lehrtag der Wehrgedanke in der Schule” (s. 3/07.07.1944);

- art. o utworzeniu gimnazjum humanistycznego w B. (s. 3/11.07.1944);
- art. o egzaminach do szkół zawodowych (s. 5/12.07.1944);
- art. o zamykaniu burs, internatów dla uczniów (s. 3/08.08.1944);
- art. o rozpoczęciu roku szkolnego w dniu 15 sierpnia 1944 r. (s. 3/17.08.1944);
- art. obszerny o mobilizacji na potrzeby wojny uczniów i studentów (s. 3/08.09.1944).

28. O armii polskiej we wrześniu 1939 r.

- patrz art. „Nur ein Wunder kann die polnische Armee noch retten” (s. 4/9.09.1939).

29. Partia NSDAP w mieście

- plan podziału pracy Ortsgruppen w B. (s. 7/20.11.1939);
- struktura NSDAP w Okręgu, jej omówienie (s. 3/11.01.1940).

30. Plany nowych inwestycji

- art. „In Bromberg wird gearbeitet!": „(...) Das Gesicht B. verändert sich von Tag zu Tag. Nun sind wir zehn Wochen deutsch und Bromberg(...)” (s. 3/24.11.1939);
- art. „In B. wird gearbeitet” (s. 3/16/17.12.1939); plany przebudowy placu Teatralnego, poszerzenie i podwyższenie mostu przy teatrze, zmiany przed dworcem kolejowym, zastąpienie tramwajów autobusami;
- art. obszerny „Kulturzentrum und Mittelpunkt der Arbeit”; Kreisleiter Kampe o planach rozwojowych i budowie nowych obiektów w B. (s. 5/31.12.1940);
- art. obszerny wraz z mapą „Zur Sicherung eines gesundes Wohnungsbaues” dotyczy tworzenia nowych przestrzeni mieszkalnych dla miasta (s. 4/21.10.1942);
- plany rozwojowe miasta B. w obszernym art. „Arkaden – die Lösung eines Verkehrsproblems” (s. 3/10/11.02.1940);
- art. obszerny „Umschlagsplatz für den Osten Europas” o przekształceniu B. w ważny ośrodek rozwoju na Wschodzie (s. 5/11.03.1940);
- art. obszerny „Die Reichsautobahn im befreiten Osten” o skrzyżowaniu autostrady w okolicach B. (s. 7/08/09.06.1940);
- art. „Sitzung des Ratsherren” o podsumowaniu pracy poszczególnych urzędów miejskich i nowych planach rozwojowych (s. 3/20.04.1944);
- art. obszerny „Zielstrebigter Aufbau im Schatten des Krieges” o potrzebach w budownictwie, rozbudowie szpitali w rejencji (s. 5/07.01.1943);

- art. obszerny „Behelfsaktion auch bei uns in vollem Gange” o rozwoju budownictwa dla ludności ze zbombardowanych terenów (s. 5/17/18.06.1944).

31. Pobór do wojska

- art. obszerny „Deutsche Jugend will zur Waffen – SS”; mowa w nim o wielu chętnych z B. i okolicy do wstąpienia do służby wojskowej; wzmianka o wielu ochotnikach – N. z Besarabii (s. 4/20.08.1942).

32. Policja w mieście

- na s. 4 (mapa) podział B. na rewiry policyjne (s. 4/17.01.1940).

33. Pomoc zimowa

- art. poświęcony pomocy podczas zimy „Niemand braucht in diesem Winter zu frieren” (s. 4/02.12.1942).

34. Rozporządzenia wrzesień 1939 r.

- pierwszy niemiecki komendant wojenny gen. Freiherr von Gablenz informuje o zajęciu miasta przez wojska niemieckie i nawołuje do utrzymania porządku; odezwę (wydana w dniu 5.09.1939) podpisali także wiceprezydent Bydgoszczy dr inż. Nawrowski i Józef Schulz – duchowny, których zapewniono o przestrzeganiu prawa międzynarodowego, wolności i własności osobistej w mieście (s. 1/8.09.1939);
- Obersturmbanführer Nethe wydaje pierwsze rozporządzenie pod datą 7 września 1939 r. o przejściu obowiązków prezydenta miasta i starosty (Landrat) w Bydgoskiem; m.in. „(...) Każdy stawiany opór będzie złamany przy użyciu broni (...)” (s. 1/08.09.1939); obowiązek podjęcia pracy;
- Kreisleiter NSDAP W. Kampe i gen. Brämer wydają „Aufruf an die gesamte Bevölkerung” pod datą 9.09.1939 r., zakazujące napadów na niemiecką ludność i żołnierzy, w przeciwnym razie winni będą rozstrzelani; aresztowani 8.09.1939 r. duchowni będą rozstrzelani w przypadku napadów na Niemców (pkt. 2 odezwy); godzina policyjna od 18.30 do 6 rano (s. 1/10.09.1939);
- odezwa o oddaniu broni; informacja o napadzie na żołnierza niemieckiego pt. „Letzte Warnung” (s. 3/12.09.1939);
- zmiana nazw z polskiego na niemiecki: „Polnische Aufschriften ändern (...) Es wird nochmals auf folgende bereits mehrfach in der Dt. Rundschau veröffentlichte Anordnung hingewiesen. Ich ordne an, dass bis zum kommenden Sonnabend die polnischen Aufschriften und Bezeichnungen durch solche in deutscher Sprache zu ersetzen sind (...)”, podpisał Kampe (s. 1/15.09.1939);

- zarządzenie o handlu detalicznym, działalności warsztatów rzemieślniczych, w myśl którego potrzebne jest nowe zezwolenie w j. polskim i niemieckim (s. 11/25.09.1939);
- zarządzenie z dnia 18.09.1939 r. o podniesieniu podatków (s. 6/27.09.1939).

35. „Sabotaż ze strony Polaków”

- art. „Todesstraffe gegen Polen für Sabotageakte” (s. 6/13.07.1942).

36. Schutz Staffeln

- art. o utworzeniu odcinka XXX-SS pod dowództwem Ihlego „SS – Sicherung des Reiches nach innen” (s. 6/25/26.05.1940);
- art. wraz ze zdjęciem o przyjmowaniu 18-latków do partii NSDAP w B. (s. 3/19.04.1943).

37. Spis ludności w Bydgoszczy

- zarządzenie o spisie w mieście (s. 8/01.12.1939);
- art. obszerny „Unsere Lebensbilanz zwischen zwei Kriegen” zawiera liczbę urodzin, małżeństw (s. 3/17.01.1944);
- art. obszerny o liczbie urodzin, zawartych małżeństw w mieście (s. 5/06/07.05.1944).

38. Sport

- art. „Deutscher Sport im deutschen Bromberg”; mowa jest o rozwoju tężyzny fizycznej: „Jeder deutsche Junge, jedes deutsche Mädchel, jeder deutscher Mann und jede deutsche Frau werden Gelegenheit haben, Leibesübungen in den Vereinen, die schon bestehen oder noch gegründet werden, zu betreiben” (s. 3/29.12.1939);
- art. „Grosses Aufmarschgelände am Stadion” o popieraniu rozwoju sportu, wstępowaniu do organizacji sportowych (s. 3/31.12.1939);
- art. obszerny o zawodach regatowych w B. „Sonntag schaut das Reich auf B.” (s. 10/06./07.04.1940);
- zdjęcia z zawodów regatowych w B. (s. 6/09.04.1940);
- art. „Wehrmacht gegen Sportgemeinschaft” o zawodach piłkarskich w B. (s. 8/15.04.1940);
- art. „Bromberg im Zeichen der Kanumeisterschaften” o pierwszych zawodach kajakowych na „oswobodzonym Wschodzie” (s. 5/04.08.1941);
- art. o sporcie, wydarzeniach w 1941 r. – podsumowanie (s. 3/01.12.1941);

- dwa artykuły zostały poświęcone sportowi w B.; mowa jest o zawodach jeździeckich Wehrmachtu i S.A.; B. miejscem rozgrywek tenisa (s. 5/10.08.1942); na stronie kolejnej podobnie rozgrywki sportowe;
- art. o zawodach fryzjerskich kobiet w B.; wzięły w nich udział kobiety ze szkoły zawodowej fryzjerskiej w B. (s. 4/17.08.1942);
- cała s. 5 poświęcona spartakiadzie sportowej na cześć odzyskania przez B. „wolności”; odezwa kreisleitera Rampfa o wzięcie udziału w zawodach (s. 6/21.08.1942, nr 197);
- s. 3 i 5 poświęcone spartakiadzie sportowej na cześć powrotu Ostgebiete do Trzeciej Rzeszy; przegląd dyscyplin sportowych, liczne zdjęcia (24.08.1942);
- art. „Im kühnen Sprung über hohe Hürden” o występach Szkoły Kawalerii w B. (s. 3/21.09.1943);
- art. „Erfolgreiche Bromberger Ruderer” o zawodach kajakowych w B. (s. 3/29.06.1944);
- art. o zawodach sportowych, lekkoatletycznych młodzieży w B. (s. 5/31.05.1943);
- art. o zawodach lekkoatletycznych młodzieży HJ w B. (s. 5/05.07.1943);
- art. o zawodach tenisa ziemnego między B. i Toruniem (s. 3/14.07.1943);
- art. o zawodach sportowych S.A. w B. (s. 5/27.09.1943);
- art. „Sporttreffen der Reichsbahner” o zawodach sportowych kolejarzy (s. 4/05.10.1943);
- art. obszerny o zawodach sportowych młodzieży w B. (s. 5/16.05.1944);
- art. o zawodach kajakowych kobiet (s. 5/08.06.1944);
- art. obszerny o występach, pokazach umiejętności kawalerii (s. 3/12.06.1944);
- art. obszerny o zawodach sportowych młodzieży HJ (s. 3/20.06.1944);
- art. obszerny o zawodach sportowych młodzieży w B. (s. 3/17.07.1944).

39. Spotkania osobistości z Niemcami

- na s. 1 „Im befreiten Bromberg Erste Kundgebung des gesamten Deutschtums am Sonntag, dem 1. Oktober 1939, 12 Uhr mittags auf dem Friedrichsplatz. Es spricht Kreisleiter Kampe Alle Deutsche erscheinen zu dieser ersten Grosskundgebung des hiesigen Deutschtums im nationalsozialistischen Grossdeutsches Reich” (s. 1/30.09.1939);

- wzmianka, że z odwiedzinami do swojego miasta przybył Ministerialdirigent im Reichsministerium für Volksaufklärung und Propaganda, Chef des deutschen Rundfunks, SS-Oberführer Alfred–Ingemar Berndt; odwiedził szkołę Dürera (s. 3/16.11.1939);
- wizyta Goebbelsa w Bydgoszczy 30 listopada (czwartek) i 1 grudnia, gdzie na grobie zamordowanych N. na cmentarzu ewangelickim złożył wieniec (s. 3/29.11.1939);
- art. o przybyciu H. Franka do B. (s. 5/17.05.1940) i jego przemówieniu wygłoszonym 20.05. do N. w B. (s. 5 i 8/21.05.1940);
- art. obszerny o wizycie ministra Rzeszy Seldtego w B. (s. 5/25.10.1940);
- art. obszerny „Wir können vertrauensvoll in die Zukunft blicken” poświęcony dwudniowej wizycie A. Forstera w B. (s. 4/14.10.1942, nr 243);
- art. obszerny „Massenkundgebung der Deutschen Frauen Brombergs” o pobycie A. Forstera w B.; spotkanie z kobietami („Auch die Frau muss politisch denken”) (s. 5/15.10.1942);
- art. o spotkaniach A. Forstera z pracownikami „Deutsche Rundschau”, fabryki butów „Leo”, przejażdżka po Brdzie (s. 4/16.10.1942);
- art. obszerny „Marsch auf Rom – Feier in Bromberg” o obchodach 20. rocznicy pochodu na Rzym; uroczystości odbywały się w B. przy udziale gości z Włoch (s. 4/30.10.1942);
- art. obszerny wraz ze zdjęciem „Erziehung zur Gemeinschaft der Deutschen”; dotyczy spotkania A. Forstera z młodzieżą niemiecką (HJ) na zgrupowaniu, obozie szkoleniowym (s. 4/08.12.1942);
- art. wraz ze zdjęciem A. Forstera; Forster spotkał się w Klubie „Frithjof” z dziećmi, których ojcowie polegli w walce (s. 5/21.12.1942);
- wizyta ministra Rzeszy Fricka w B.; zwiedził B., wziął udział w posiedzeniu DVL, był w Teatrze Miejskim (s. 4/23.06.1942);
- art. „Unser stolzes Hamburg wird neu erstehen”; dotyczy wizyty gauleitera Kaufmanna w B. (s. 3/27.10.1943);
- art. „Die Bewegung kann nur Aktivisten gebrauchen” o spotkaniu kreisleitera Rampfa z korpusem aktywistów partyjnych (s. 3/23.03.1944);
- art. na 1 stronie o odwiedzinach B. przez A. Forstera (09.11.1944);
- zdjęcia i fragment przemówienia Roberta Leya z pierwszego w historii spotkania z niemieckimi mieszkańcami w „oswobodzonej” B. (Blatt 2/08.10.1939);

- na stronie tytułowej przemówienie A. Forstera w B.(13.10.1939);
- dwa artykuły poświęcone pobytowi w Bydgoszczy majora Scheunemanna (Eichenlaubträger) i jego spotkaniu z młodzieżą niemiecką (zdjęcie) oraz prezydenta Niemieckiego Czerwonego Krzyża Herzoga von Coburga (s. 3/04.06.1943);
- cała strona poświęcona pobytowi i spotkaniom Roberta Leya z mieszkańcami B. (s. 5/28.06.1943);
- art. o pobycie prof. Tacharanda Roya w B. i jego wykładach na temat polityki ucisku Brytyjczyków w Indiach (s. 5/30.09.1943);
- art. obszerny o wykładzie w Akademii Administracji w B. radcy Wolfganga Diewerge (s. 3/18.01.1944);
- art. o odwiedzinach B. przez Benno von Arenta, odpowiedzialnego za tworzenie i funkcjonowanie scen w Trzeciej Rzeszy (s. 6/08/09.04.1944) (wraz ze zdjęciem);
- art. o objeździe okręgu przez A. Forstera (s. 3/11/12.11.1944).

40. Święta, obchody

- obchody święta 9 listopada 1923 r. „Das befreite Bromberg begeht den 9. November” (s. 3/10.11.1939);
- obszerny art. o utworzeniu 5 Ortsgruppen der NSDAP w B. „Gründung von fünf Ortsgruppen der NSDAP in Bromberg”; mowa jest o historycznym święcie połączenia org. NSDAP-Auslandsorganisation, DB i JDP w jedną całość. Miało to miejsce 16.11. w Klubie „Frithjof”, przemawiał Kampe i Gauschulungsinspektor Loeb sack (s. 3/17.11.1939);
- pierwszy ślub wojenny Kriegstrauung in Bromberg Niemka z Hamburga i B. z kompanii policyjnej (wzmianka o ułatwieniu wjazdu dla Niemki) (s. 3/18/19.11.1939);
- art. „Kulturtag – ein Appell an das junge Herz” poświęcony pracy kulturalnej młodzieży niemieckiej (s. 5/02.09.1941);
- art. w formie apelu „Ehrung der Toten des Blutsonntags” o wzięciu udziału w obchodach rocznicy Blutsonntag w B. (s. 5/02.09.1941);
- art. „Ihr Opfer ist unvergessen” wraz ze zdjęciem z obchodów rocznicy Blutsonntag w B. (s. 4/04.09.1941);
- art. „Bekanntnis zu Bromberg” (s. 5/31.08.1942) o pochodzie HJ do miejsc zamordowania Niemców;

- art. o zadaniach N. na Wschodzie („nie pomniki, ale krzewienie niemieckiej kultury” – z przemówienia burmistrza Ernsta) „Reges Kulturschaffen in B.” (s. 5/26/27.09.1942);
- art. obszerny wraz ze zdjęciami „Kampf und Opfer sichern dem Volk die Zukunft” o obchodach w B., na Friedrichsplatz, Dnia Bohatera (s. 3/13.03/1944);
- art. o obchodach urodzin A. Hitlera w B. (s. 3/21.04.1943);
- art. obszerny wraz ze zdjęciami o wspólnym przywitaniu lata przez wojsko, partię NSDAP, niemiecką ludność (manifestacja jedności) (s. 3/23.06.1943);
- obwieszczenie o przyjeździe do B. kierownika propagandy Okręgu Rzeszy Gdańsk – Prusy Zachodnie Diewerge (ze zdjęciem) (s. 5/15/16.01.1944);
- art. obszerny o obchodach rocznicy przejęcia władzy w Niemczech przez hitlerowców (s. 5/29/30.01.1944).

41. Teatr

- teatr z Rygi w B.; o występach w sezonie zimowym (s. 2/25/26.11.1939);
- art. obszerny „Die 1. Spielzeit des Stadttheaters im befreiten B.”; podsumowanie 1 roku działalności teatru (s. 7/24.04.1940);
- art. obszerny o wystawieniu „Iphigenie” w teatrze (s. 5/17.01.1941);
- art. „Die neuen Operettenmitglieder stellen sich vor” o obsadzie wraz ze zdjęciami aktorów (s. 5/06/07.09.1941);
- art. o obsadzie w teatrze (s. 3/04.09.1942);
- art. o wystawieniu opery Mozarta w B. (s. 3/27.11.1941);
- art. obszerny wraz ze zdjęciami „Der eiserne Vorhang” o 5-letniej działalności teatru w B. (s. 4/09/10.09.1944);
- wzmianka o koncercie symfonicznym, zagrano dzieła Haydna, Schumanna, Pfitznera (s. 3/06.01.1943);
- art. recenzyjny o sztuce W. Goethego „Egmont” (s. 4/22.01.1943);
- art. o historii teatru w B. (s. 6/11.02.1943);
- art. recenzyjny, obszerny o solistach, chórze i orkiestrze Opery Bydgoskiej (s. 4/26.05.1943);
- artykuły o życiu teatralnym w B., historia teatru, osoby kierujące Sceną Miejską w B. (s. 8/03/04.03.1943);
- art. recenzyjny o przedstawieniu „Dr Faust” (s. 4/06.04.1943);

- art. recenzyjny o przedstawieniu „Sturm über Irland” (s. 4/09.04.1943);
- art. recenzyjny o przedstawieniach w teatrze i gościnnym udziale aktora Paula Hartmanna (s. 6/12.04.1943);
- art. o pożegnaniu aktorów teatru w B.; zawiera listę nazwisk (s. 4/29.06.1943);
- art. o pożegnaniu w związku z odejściem z B. aktora Heinricha Georga (s. 4/02.09.1943);
- art. recenzyjny o otwarciu sezonu w teatrze przedstawieniem „Tannhäuser” (s. 4/07.09.1943);
- zdjęcie z wystawienia opery „Tannhäuser” na deskach teatru (s. 5/16.09.1943);
- art. obszerny o operetce „Adrienne”, jej obsadzie (s. 4/28.09.1943);
- art. wraz ze zdjęciem Heinricha Georga, aktora, z okazji 50-lecia jego urodzin (s. 4/08.10.1943);
- art. obszerny o sztuce „Der Kaiser von Portugalien” wystawionej w teatrze (s. 6/09/10.10.1943);
- art. o publikacji „Theater und Nation” zawierającej wzmianki o „Deutsche Bühne Bromberg” (s. 6/19/20.02.1944);
- art. o 25-leciu działalności na scenie aktora Hansa Medo (s. 3/09.03.1944);
- art. wraz ze zdjęciem o opuszczeniu B. i odejściu do Wiednia aktorki Leonory Esdar (s. 5/21.06.1944);
- art. na całą stronę o działalności teatru w przeciągu 5 lat (s. 4/09/10.09.1944).

42. Tematyka DR w momencie zajmowania miast i wsi przez wojska niemieckie we wrześniu 1939 r.

- przemówienia: na s. 1. DR pod datą 8 września 1939 r. zamieszcza artykuł (bez nazwiska autora) pod tytułem „Heil Hitler”: „Tym niemieckim pozdrowieniem w niemieckim Brombergu w historycznym dniu 5 września, przy wiwatujących oddziałach niemieckich i łzach w oczach, rozpoczynamy nową epokę w naszym życiu, w naszej ojczyźnie, w historii naszej gazety. Nie jesteśmy już gazetą ‘DR w Polsce’”; dalej mowa jest o wydarzeniach tzw. „krwawej niedzieli”, powitalnych kwiatkach, gestach ze strony niemieckich mieszkańców wobec wkraczających oddziałów niemieckich;
- art. na s. 1 o rozstrzygającej bitwie na oczach Hitlera (s. 1/13.09.1939).

43. Towarzystwa niemieckie

- art. obszerny „Deutsche Gesellschaft für Kunst und Wissenschaft” poświęcony 40-letniemu istnieniu tego towarzystwa; historia od powstania do 1942 r. (s. 5/10/11.10.1942);
- art. obszerny „Wissenschaft und Kunst im Dienste des Volkstums” dotyczy działalności towarzystwa „Deutsche Gesellschaft für Kunst und Wissenschaft” (s. 5/12.10.1942);
- art. o działalności towarzystwa „Deutsche Gesellschaft für Kunst und Wissenschaft” (s. 5/14.10.1943);
- art. obszerny o historii Klubu „Frithjof” (s. 5/10/11.06.1944).

44. Urząd Powierniczy

- art. obszerny o Urzędzie Powierniczym na Wschodzie „Die Aufgabe der Haupttreuhandstelle Ost” (s. 4/20/21.01.1940);
- art. „Der Osten Aufgabe des ganzen Volkes” o publikacji wydanej pod wspólnym tytułem (tom I) „Schriftenreihe ueber die eingegliederten Ostgebiete” (s. 5/28.07.1941) i zawartych w niej zadaniach N. na Wschodzie.

45. Wyroki na Polakach

- wzmianka o wyrokach na Polakach wydanych przez sąd doraźny (s. 3/14.09.1939);
- „Wegen Mitschuld am Blutsonntag standrechtlich erschossen” (s. 3/11/12.11.1939) „Durch Maueranschlag in den Strassen der Stadt hat der Stadtkommissar des Stadtkreises Bromberg, Kampe, Kreisleiter der NSDAP, bekanntgegeben, dass am Sonnabend [czyli 11.11.] um 6 Uhr morgens der ehemalige Stadtpräsident der Stadt Bromberg Leon Barciszewski standrechtlich erschossen worden ist. Das in den letzten Wochen schwebende Verfahren ergab einwandfrei größte Verantwortungslosigkeit und Mitschuld am Blutsonntag in Bromberg”;
- „Mit erdachten Behauptungen gegen die Deutschen” (s. 3/11/12.11.1939);
- „Volksdeutsche schwer misshandelt” art. o wyrokach śmierci na Polakach za zwalczanie przez nich dywersji w B. (s. 3/15.01.1940);
- obszerny art. o wydaniu wyroku śmierci na Polaka, odpowiedzialnego za zamordowanie niemieckiego chirurga dr. Staemmlera (s. 3/17.01.1940);
- art. „Widerstand gegen die Autorität des Reiches, Exemplarische Strafe für rabiaten Polen” o oporze Polaka wobec urzędnika niemieckiego (s. 3/03.12.1943);

- art. o wydaniu wyroków na Polaków, odpowiedzialnych za wydarzenia we wrześniu 1939 r. (s. 5/27/28.02.1943);
- art. obszerny o karach za potajemny ubój (s. 3/08.10.1943);
- art. o surowych wyrokach wydanych na Polaków za dodrukowanie kartek żywnościowych (s. 3/19.10.1943).

46. Volksdeutsche

- zarządzenie Kampego o zadośćuczynieniu VD za poniesione straty (s. 3/15.09.1939);
- art. „500 Volksdeutsche wurden Parteigenossen”; uroczystość z okazji nadania legitymacji partyjnej (s. 3/21.12.1939);
- art. „Rentenaufbesserung für Volksdeutsche” dotyczy zaliczenia renty z czasów polskich i jej podniesienia dla VD (s. 5/24/25.12.1940);
- art. o dodatkach w uposażeniu dla VD (s. 7/05.03.1941).

47. Zaciemnienie

- art. „Ab sofort teilweise Verdunkelung Brombergs” (s. 3/19.12.1939);
- zaciemnienie od godziny 20.35 do 5.25 rano (s. 3/4.09.1942).

48. Zatrudnienie

- informacje o istniejących praktykach lekarskich; nazwiska niemieckich i polskich lekarzy (s. 3/15.09.1939);
- odezwa do niemieckich kobiet i dziewcząt z apelem o pomoc w szpitalach wojskowych (s. 3/16.09.1939);
- art. o zatrudnieniu Polaków, na jakich warunkach „Die Polen in der Landwirtschaft” (s. 2/02.01.1940).

49. Zbiórki dla żołnierzy

- art. obszerny o zbiorce rzeczy zimowych dla frontu (s. 5/29.12.1941);
- art. o zbiorce gazet, czasopism dla żołnierzy (s. 5/21.08.1942, nr 197).

50. Życie codzienne – kultura niemiecka

- wzmianka o przyjeździe do B. niemieckiego poety (Dichter), który prezentował swoją twórczość w Stadttheater (s. 4/14.11.1939); jego przyjazd miał na celu pobudzić aktywność kulturalną mieście;
- 4 poetów przybyło do B., aby przedstawić swoje dzieła: pisarz dr Franz Lüdtkę, ur. w B., Sudetendeutsche Gottfried Rothader, autor książki „Dorf an der Grenze”, Erhard Wittel z Poznania, Kurt Eggers (s. 3/17.11.1939);
- zdjęcie z pobytu pisarzy w B. j.w. (s. 3/22.11.1939);
- otwarcie biblioteki od 18 grudnia (s. 3/16/17.12.1939);

- art. o dniach kultury młodzieży niemieckiej w B. „Kulturtage der Hitler-Jugend” w dniach od 03. do 06.09.1942; wykłady i odczyty (s. 5/17.08.1942);
- cała strona 4 poświęcona otwarciu dni kultury HJ w B.; opis i zdjęcia (04.09.1942, nr 209); opis w kolejnych numerach;
- zdjęcia osób biorących udział w dniach kultury HJ w B.; gościem była Reichsreferentin dr Jutta Rüdiger i Erich Dwinger (s. 4/08.09.1942);
- repertuar filmowy w B.: w kinie „Ufa Westpreussen” film „Anschlag auf Baku”, w „Brahe-Film-Theater” film pt. „Einer für alle”, w „Capitol-Lichtspiele” film „Die Lebeslüge” (s. 4/20.10.1942);
- art. o pokazie pierwszego filmu kolorowego w B. (s. 6/29.04.1942);
- art. o wizycie artystów – malarzy, śpiewaków w mundurach w B. (s. 7/22/23.06.1940);
- art. obszerny „Deutsche Leistung im Osten – Kampf und Sieg im Osten”; dotyczy wystawy poświęconej niemczyźnie na Wschodzie i planowi czteroletniemu (s. 5/16.06.1941);
- art. „Filme – von uns gesehen” o przeglądzie filmów (recenzje) (s. 5/26/27.07.1941);
- art. „Filme – von uns gesehen” o przeglądzie filmów (recenzje) (s. 5/09/10.08.1941);
- art. „Braheland in Grossfotos”; wystawa fotograficzna poświęcona życiu w kraju nad Brdą (s. 5/26/27.07.1941);
- art. obszerny „Der Reichsgau Danzig-Wespr. in Gross-Fotos” o otwarciu wystawy o okręgu przez gauhauptmanna dr. Wiers-Keisera w B. (s. 5/21.11.1941);
- art. „Das monumentale Sintflutbrunnen in B.” wraz ze zdjęciem (s. 3/27.11.1941);
- art. obszerny „Brombergs Kulturleben im Jahre 1941” o podsumowaniu życia kulturalnego w B. (s. 7/31.12.1941);
- art. obszerny o koncertach symfonicznych, muzyce Haydna i Schumanna w B. (s. 4/13.01.1943);
- art. ogólnikowy o liczbie wypadków na drogach (s. 4/16/17.01.1943);
- art. „Glanzvoller Auftakt der Bromberger Musiktage” o podsumowaniu wydarzenia kulturalnego (dni muzycznych) z udziałem orkiestry z dyrygentem prof. G. Lessingiem, goszczącym w B. (s. 4/10.02.1943);

- art. recenzyjny o filmach niemieckich (s. 5/11.02.1943);
- zarządzenia o obowiązku meldunkowym (s. 6/13/14.02.1943);
- art. o przebiegu dni muzyki współczesnej w B. (s. 6/15.02.1943);
- art. o sztuce, jej przedstawicielach (Leistikow, Wyczółkowski, Piotrowski) w B. (s. 6/20/21.02.1943);
- wzmianka o koncercie pianisty Udo Dammerta w B. (s. 4/14.04.1943);
- art. o odwiedzinach zasłużonych żołnierzy odznaczonych Ritterkreuz i ich spotkaniach z ludnością i funkcjonariuszami partyjnymi (s. 3/21.05.1943 i s. 5/24.05.1943);
- akt o przyjeździe do B. hamburskiej grupy artystów (s. 3/07.09.1943);
- wzmianka wraz ze zdjęciem o koncercie trio w B. (s. 4/01.10.1943);
- art. charakteryzujący jednego z muzyków trio, które przybyło z występem do Bydgoszczy (s. 4/05.10.1943);
- art. o repertuarze koncertowym (s. 4/08.10.1943);
- art. o dniach muzyki w B. (s. 5/29.11.1943);
- art. o wystawie poświęconej dziełom artystów – malarzy (s. 4/11.01.1944);
- art. obszerny o wystawie poświęconej militariom wojskowym (s. 4/14.02.1944);
- art. o otwarciu wystawy pokazującej „gangsterskie” naloty lotnicze na Niemcy i dokonane zniszczenia (s. 3/06.03.1944);
- art. o koncertach muzyki Beethovena, Dworzaka, Brahmsa w B. (s. 4/10.03.1944);
- art. o śpiewaczce, aktorce Ursuli Kerp (s. 6/22.03.1944);
- art. o przedstawieniu baletowym w B. (s. 6/28.03.1944);
- art. obszerny o powstaniu w B. teatrzyku lalkowego dla dzieci (s. 5/08/09.04.1944);
- art. obszerny o koncertach muzyki poważnej, klasycznej (Brahms, Schumann, Paganini) w B. (s. 4/10.05.1944);
- art. obszerny o występach komika w B. (s. 5/13/14.05.1944);
- art. obszerny o wystawie „Kawaleria podczas wojny” (s. 5/08.06.1944);
- wzmianka o wieczorze muzyki kameralnej w B. (s. 3/28.09.1944).

51. Film

- art. o charakterze recenzji „Bismarcks letzter Kampf um das Reich”; dotyczy filmu „Die Entlassung” w B. (s. 5/07.01.1943);
- art. o historii kin w Bydgoszczy (s. 6/11.02.1943);

- art. recenzyjny o filmie „Diesel” wyświetlanym w kinie „Ufa” (s. 6/28.06.1943);
- art. recenzyjny o filmie „Germanin” (s. 5/26.07.1943);
- art. recenzyjny o filmie „Sommerliebe” (s. 3/30.07.1943);
- art. recenzyjny o filmie „Paracelsus” (s. 3/13.08.1943);
- art. recenzyjny o filmie „Stimme des Herzens” (s. 3/05.10.1943);
- art. recenzyjny o filmie „Die unheimliche Wandlung” (s. 3/03.01.1944);
- art. recenzyjny o filmie „Der unendliche Weg” (s. 3/13.01.1944);
- art. recenzyjny o filmie „Gabrielle Dambrone” (s. 4/28.02.1944);
- art. o powstaniu nowego kina „Brahe II” w B. (s. 5/06.04.1944);
- wzmianka o filmie „Der Majoratsherr” w kinie „Ufa” (s. 3/21.08.1944);
- wzmianka o filmie „Der Täter ist zwischen uns” w kinie „Brahe – Filmtheater” (s. 3/25.08.1944);
- wzmianka o filmie „Die Degenhardts” w kinie „Ufa” (s. 3/20.11.1944).

52. Kolej

- art. o nowych połączeniach kolejowych B. z Rzeszą (s. 3/22.06.1943).

53. Nazwy ulic

- art. „Bromberger Strassennamen und ihr Ursprung” o nazewnictwie ulic w B. (s. 5/01.07.1943), cz. I;
- art. „Bromberger Strassennamen und ihr Ursprung” o nazewnictwie ulic w B. (s. 3/02.07.1943), cz. II.

Wykaz cytowanych numerów DR

1939 r.

DR: 08.09.1939, nr 201; 09.09.1939, nr 202; 10.09.1939, nr 203; 12.09.1939, nr 204; 13.09.1939, nr 205; 14.09.1939, nr 206; 15.09.1939, nr 207; 16.09.1939, nr 208; 20.09.1939, nr 211; 21.09.1939, nr 212; 22.09.1939, nr 213; 23.09.1939, nr 214; 24.09.1939, nr 215; 27.09.1939, nr 217; 30.09.1939, nr 220; 06.10.1939, nr 225; 08.10.1939, nr 227; 12.10.1939, nr 230; 13.10.1939, nr 231, 10.11.1939, nr 256; 11/12.11.1939, nr 257; 14.11.1939, nr 259; 16.11.1939, nr 261; 17.11.1939, nr 262; 18/19.11.1939, nr 263; 20.11.1939, nr 264; 22.11.1939, nr 266; 24.11.1939, nr 268; 25/26.11.1939, nr 269; 27.11.1939, nr 270; 29.11.1939, nr 272; 30.11.1939, nr 273; 01.12.1939, nr 274; 04.12.1939, nr 276; 05.12.1939; nr 277; 07.12.1939, nr 279; 16/17.12.1939, nr 287; 18.12.1939, nr 288; 19.12.1939, nr 289; 21.12.1939, nr 291; 23/24.12.1939, nr 293; 27.12.1939, nr 294; 29.12.1939, nr 296; 31.12.1939, nr 297.

1940 r.

DR: 02.01.1940, nr 1; 03.01.1940, nr 2; 06/07.01.1940, nr 5; 08.01.1940, nr 6; 09.01.1940, nr 7; 10.01.1940, nr 8; 11.01.1940, nr 9; 13/14.01.1940, nr 11; 15.01.1940, nr 12; 16.01.1940, nr 13; 17.01.1940, nr 14; 18.01.1940, nr 15; 20/21.01.1940, nr 17; 24.01.1940, nr 20; 26.01.1940, nr 22; 27/28.01.1940, nr 23; 29.01.1940, nr 24; 31.01.1940, nr 26; 01.02.1940, nr 27; 10/11.02.1940, nr 35; 12.02.1940, nr 36; 17/18.02.1940, nr 41; 22.02.1940, nr 45; 11.03.1940, nr 60; 28.03.1940, nr 73; 06/07.04.1940, nr 81; 09.04.1940, nr 83; 24.04.1940, nr 96; 17.05.1940, nr 114; 21.05.1940, nr 117; 25/26.05.1940, nr 121; 27.05.1940, nr 122; 29.05.1940, nr 124; 08/09.06.1940, nr 133; 14.06.1940, nr 138; 15/16.06.1940, nr 139; 22/23.06.1940, nr 145; 17.07.1940, nr 166; 18.07.1940, nr 167; 25.07.1940, nr 173; 26.07.1940, nr 174; 25.10.1940, nr 252; 24/25.12.1940, nr 303; 31.12.1940, nr 307.

1941 r.

DR: 17.01.1941, nr 14; 03.02.1941, nr 28; 20.02.1941, nr 43; 05.03.1941, nr 54; 15/16.03.1941, nr 63; 16.06.1941, nr 139; 21/22.06.1941, nr 144; 04.07.1941, nr 155; 26/27.07.1941, nr 174; 28.07.1941, nr 175; 29.07.1941, nr 176; 30.07.1941, nr 177; 31.07.1941, nr 178; 04.08.1941, nr 181; 09/10.08.1941, nr 186; 04.09.1941, nr 208; 06/07.09.1941, nr 210; 08.09.1941, nr 211; 25.09.1941, nr 226; 25/26.10.1941, nr 252; 21.11.1941, nr 275; 27.11.1941, nr 280; 29.12.1941, nr 305; 31.12.1941, nr 307.

1942 r.

DR: 03.04.1942, nr 79; 04.05.1942, nr 80; 14.04.1942, nr 87; 17.04.1942, nr 90; 29.04.1942, nr 100; 23.06.1942, nr 146; 24.06.1942, nr 147; 01.07.1942, nr 153; 13.07.1942, nr 163; 15.07.1942, nr 165; 25/26.07.1942, nr 174; 27.07.1942, nr 175; 28.07.1942, nr 176; 10.08.1942, nr 187; 17.08.1942, nr 193; 18.08.1942, nr 194; 20.08.1942, nr 196; 21.08.1942, nr 197; 24.08.1942, nr 199; 25.08.1942, nr 200; 26.08.1942, nr 201; 27.08.1942, nr 202; 31.08.1942, nr 205; 04.09.1942, nr 209; 08.09.1942, nr 212; 10.09.1942, nr 214; 26/27.09.1942, nr 228; 10/11.10.1942, nr 240; 12.10.1942, nr 241; 14.10.1942, nr 243; 15.10.1942, nr 244; 16.10.1942, nr 245; 20.10.1942, nr 248; 21.10.1942, nr 249; 29.10.1942, nr 256; 30.10.1942, nr 257; 09.11.1942, nr 265; 14/15.11.1942, nr 270; 25.11.1942, nr 279; 28/29.11.1942, nr 282; 02.12.1942, nr 285; 08.12.1942, nr 290; 18.12.1942, nr 299; 21.12.1942, nr 301; Sylwester 1942/1943, nr 308.

1943 r.

DR: 06.01.1943, nr 4; 07.01.1943, nr 5; 11.01.1943, nr 8; 13.01.1943, nr 10; 15.01.1943, nr 12; 16/17.01.1943, nr 13; 20.01.1943, nr 16; 21.01.1943, nr 17; 22.01.1943, nr 18; 23/24.01.1943, nr 19; 27.01.1943, nr 22; 28.01.1943, nr 23; 01.02.1943, nr 26; 10.02.1943, nr 34; 11.02.1943, nr 35; 13/14.02.1943, nr 37; 15.02.1943, nr 38; 19.02.1943, nr 42; 20/21.02.1943, nr 43; 27/28.02.1943, nr 49; 23.02.1943, nr 45; 05.03.1943, nr 54; 09.03.1943, nr 57; 13/14.03.1943, nr 61; 18.03.1943, nr 65; 26.03.1943, nr 72; 03/04.04.1943, nr 79; 06.04.1943, nr 81; 12.04.1943, nr 86; 13.04.1943, nr 87; 14.04.1943, nr 88; 19.04.1943, nr 92; 21.04.1943, nr 94; 30.04.1943, nr 101; 04.05.1943, nr 104; 10.05.1943, nr 109; 19.05.1943, nr 117; 21.05.1943, nr 119; 24.05.1943, nr 121; 25.05.1943, nr 122; 26.05.1943, nr 123; 31.05.1943, nr 127; 02.06.1943, nr 129; 03.06.1943, nr 130; 04.06.1943, nr 131; 05/06.06.1943, nr 132; 08.06.1943, nr 134; 10.06.1943, nr 136; 16.06.1943, nr 140; 22.06.1943, nr 145; 23.06.1943, nr 146; 24.06.1943, nr 147; 26/27.06.1943, nr 149; 28.06.1943, nr 150; 29.06.1943, nr 151; 01.07.1943, nr 153; 02.07.1943, nr 154; 05.07.1943, nr 156; 12.07.1943, nr 162; 13.07.1943, nr 163; 14.07.1943, nr 164; 16.07.1943, nr 166; 20.07.1943, nr 169; 24/25.07.1943, nr 173; 26.07.1943, nr 174; 30.07.1943, nr 178; 05.08.1943, nr 183; 10.08.1943, nr 187; 12.08.1943, nr 189; 13.08.1943, nr 190; 16.08.1943, nr 192; 18.08.1943, nr 194; 19.08.1943, nr 195; 21/22.08.1943, nr 197; 23.08.1943, nr 198; 26.08.1943, nr 201; 30.08.1943, nr 204; 02.09.1943, nr 207; 04/05.09.1943, nr 209; 07.09.1943, nr 211; 16.09.1943, nr 219; 17.09.1943, nr 220; 21.09.1943, nr 223; 23.09.1943, nr 225; 27.09.1943, nr 228; 28.09.1943, nr 229; 30.09.1943, nr 231; 01.10.1943, nr 232; 05.10.1943, nr 235; 08.10.1943, nr 238; 09/10.10.1943, nr 239; 14.10.1943, nr 243; 19.10.1943, nr 247; 21.10.1943, nr 249; 23/24.10.1943, nr 251; 26.10.1943, nr 253; 27.10.1943, nr 254; 29.11.1943, nr 282; 03.12.1943, nr 286; 11/12.12.1943, nr 293.

1944 r.

DR: 03.01.1944, nr 1; 05.01.1944, nr 3; 08/09.01.1944, nr 6; 11.01.1944, nr 8; 13.01.1944, nr 10; 15/16.01.1944, nr 12; 17.01.1944, nr 13; 18.01.1944, nr 14; 21.01.1944, nr 17; 29/30.01.1944, nr 24; 02.02.1944, nr 27; 14.02.1944, nr 37; 19/20.02.1944, nr 42; 28.02.1944, nr 49; 03.03.1944, nr 53; 06.03.1944, nr 55; 09.03.1944, nr 58; 10.03.1944, nr 59; 13.03.1944, nr 61; 14.03.1944, nr 62; 16.03.1944, nr 64; 18/19.03.1944, nr 66;

22.03.1944, nr 69; 23.03.1944, nr 70; 27.03.1944, nr 73; 28.03.1944, nr 74; 01/02.04.1944, nr 78; 06.04.1944, nr 82; 08/09.04.1944, nr 84; 12.04.1944, nr 86; 13.04.1944, nr 87; 15/16.04.1944, nr 89; 20.04.1944, nr 93; 24.04.1944, nr 96; 26.04.1944, nr 98; 29/30.04.1944, nr 101; 04.05.1944, nr 104; 06/07.05.1944, nr 104; 10.05.1944, nr 109; 13/14.05.1944, nr 112; 16.05.1944, nr 114; 20/21.05.1944, nr 118; 23.05.1944, nr 120; 26.05.1944, nr 123; 08.06.1944, nr 133; 10/11.06.1944, nr 135; 12.06.1944, nr 136; 16.06.1944, nr 140; 17/18.06.1944, nr 141; 20.06.1944, nr 143; 21.06.1944, nr 144; 27.06.1944, nr 149; 28.06.1944, nr 150; 29.06.1944, nr 151; 04.07.1944, nr 155; 07.07.1944, nr 158; 11.07.1944, nr 161; 12.07.1944, nr 162; 17.07.1944, nr 166; 03.08.1944, nr 181; 08.08.1944, nr 185; 17.08.1944, nr 193; 21.08.1944, nr 196; 25.08.1944, nr 200; 04.09.1944, nr 208; 08.09.1944, nr 212; 09/10.09.1944, nr 213; 19.09.1944, nr 221; 28.09.1944, nr 229; 13.10.1944, nr 242; 18.10.1944, nr 246; 26.10.1944, nr 253; 09.11.1944, nr 266; 11/12.11.1944, nr 267; 20.11.1944, nr 273; 07.12.1944, nr 289; 22.12.1944, nr 302.

Kserokopie wybranych numerów DR

Załączone kserokopie niektórych artykułów zamieszczonych w „Deutsche Rundschau” mają za zadanie przybliżyć częściowo obraz i oblicze okupacyjnej gazety. Zostały wybrane te numery pisma, które dają nam przegląd poruszanych przez nie problemów.

Wydania gazety z 1939 r. donoszą o wielkim zwycięstwie Trzeciej Rzeszy nad Polską. Gazeta z 06.10.1939 r. informuje o oddaniu, poświęceniu bydgoskiej niemieckiej młodzieży A. Hitlerowi; przybyciu R. Leya do Bydgoszczy (08.10.). Wydanie z 12.10.1939 r. poświęcone jest wizycie A. Forstera – namiestnika Okręgu Rzeszy Gdańsk – Prusy Zachodnie w Bydgoszczy (także wydanie z 13.10.), ofiarom i dochodzeniu w sprawie tzw. bydgoskiej krwawej niedzieli. Zawiera także zdjęcia ze zniszczeń Bydgoszczy, wkraczania wojsk niemieckich do miejscowości. Gazeta z 21.10. zawiera artykuł o działalności niemieckiego sądu doraźnego; znajdziemy tam zdjęcie „wyzwoliciele” Bydgoszczy – gen. von Klugego. Dwie strony z 25/26.11.1939 r. zawierają ogłoszenia, w tym pierwsze zarządzenia hitlerowskich władz.

Artykuł z 09.02.1940 r. dotyczy spraw gospodarczych Okręgu Rzeszy Gdańsk – Prusy Zachodnie. Znajdziemy tam zarządzenia w sprawie niszcze-

nia polskich książek, gazet, broszur (s. 4). Gazeta z 12 i 16.02.1940 r. zawiera artykuły o utworzeniu Rolniczego Ośrodka Badawczego w Bydgoszczy, wizytach niemieckich pisarzy w tym mieście i przybyciu zastępcy – gau-leitera A. Forstera oraz sporcie. Artykuły z sierpnia 1940 r. dotyczą spraw podatkowych, inne mają charakter relacji z zawodów sportowych. Gazeta z września 1940 r. została skopiowana w całości. Są tam artykuły o inter-nowaniu Niemców we wrześniu 1939 r., rozwoju miasta, szkole Albrechta Dürera. Jedna ze stron gazety z dnia 29.10.1940 r. poświęcona została życiu teatralnemu w Bydgoszczy. Ciekawy artykuł z 17.12.1940 r. dotyczy stanu i rozbudowy drogowych połączeń Bydgoszczy z innymi miastami.

Gazeta z 19.02.1941 r. zawiera artykuł o A. Forsterze w Bydgoszczy. O funkcjonariuszach NSDAP, stanowiskach przez nich obsadzanych znajdziemy informacje w gazecie z maja 1941 r.

Gazeta w 1942 r. była na stronach głównych zapełniona wiadomościami z frontu. Strona lokalna donosiła o rozwoju miasta, nowych, pobudowanych obiektach (05.08.), przemówieniach (05/06.09.), militaryzacji codziennego życia (28/29.11.).

Strony gazety z 1943 r. są w większości zapełnione artykułami o buńczucznych wypowiedziach, które miały utwierdzić naród niemiecki w przekonaniu o istniejącej szansie na wygranie wojny (19.02.). Nie braknie artykułów o życiu teatralnym, gościnnych występach różnych grup, zespołów artystycznych (03/04.04.). Gazeta sylwestrowa 1943/1944 r. zawiera podsumowanie, kronikę wydarzeń.

Gazeta z 1944 r. zawiera artykuły o doniosłej roli kobiety w niemieckiej rodzinie w obliczu toczącej się wojny (26/27.02.). Inne artykuły mają charakter apeli do niemieckiej ludności, by włączyła się do walki na rzecz obrony ojczyzny i ostatecznego zwycięstwa (13.03. i 09.08.). Pomimo toczącej się wojny starano się nie dezintegrować codziennego życia, o czym świadczył repertuar przedstawień teatralnych, ich omówienie (09/10.09.).

Wykaz załączonych kopii DR:

DR: 06.10.1939, nr 225 (2 Blatt); 08.10.1939, nr 227 (2 Blatt); 12.10.1939, nr 230; 21.10.1939, nr 238 (2 Blatt); 25/26.11.1939, nr 269, s. 4 (dodatek); 09.02.1940, nr 34, s. 3 i 4; 12.02.1940, nr 36, s. 5 i 6; 16.02.1940, nr 183, s. 5 i 6; 06.08.1940, nr 183, s. 5 i 6; 12.08.1940, nr 188, s. 5 i 6;

05.09.1940, nr 209; 04.10.1940, nr 234, s. 5; 29.10.1940, nr 255, s. 10; 17.12.1940, nr 297, s. 10; 19.02.1941, nr 42, s. 5; 08.05.1941, nr 107, s. 5; 09.05.1941, nr 108, s. 5; 05.08.1941, nr 182, s. 7 i 8; 22.10.1941, nr 249, s. 3; 07.07.1942, nr 158, s. 4; 08.07.1942, nr 159, s. 5; 05.08.1942, nr 183, s. 3; 02.09.1942, nr 207, s. 4; 30.09.1942, nr 231, s. 3 i 4; 5/6.09.1942, nr 210, s. 5; 28/29.11.1942, nr 282; 21.12.1942, nr 301; 08.01.1943, nr 6, s. 3; 27.01.1943, nr 22, s. 3; 19.02.1943, nr 42, s. 4; 04.03.1943, nr 53, s. 6; 03/04.04.1943, nr 79, s. 8 i 9; 28.06.1943, nr 150; 31.12.1943/01.01.1944, nr 309, s. 7; 26/27.02.1944, nr 48, s. 4; 13.03.1944, nr 61, s. 3; 09.08.1944, nr 186, s. 5; 09/10.09.1944, nr 213, s. 4.